

EEN KALF ONTWIKKELT EEN BETERE PENS MET DE JUISTE BROK IN DE EERSTE 12 WEKEN. DAARDOOR KAN HET KALF LATER ALS VAARS VERVROEGD GEÏNSEMINEERD WORDEN EN AFKALVEN.

Goede pensgroei geeft eerder een kalf

rundveehouderij

E12

DE juiste voeding in de eerste drie levensmaanden van een kalf is cruciaal voor de pensontwikkeling. „Als de pens zich dan goed ontwikkelt, is het pensoppervlak op een leeftijd van zeseenhalf maand drie keer groter dan dat van dieren met een minder goed ontwikkelde pens.” Dat concludeert Herbert Bouwers, verkoopleider van Alpuro Breeding, uit de eerste zeseenhalf maand van de Alpuro-voerproef met kalveren. „Een groot verschil. Het levert een hoge jeugdgroei op, waardoor vaarsen eerder kunnen afkalven. Investeren in een goede kalveropfok levert melkveehouders geld op.”

Jongveeopfok kostbaar

Opfokken van jongvee is kostbaar. Volgens Wageningen UR Livestock Research kost het €1.645 voordat een kalf is opgevoerd tot melkgevend vaars. Het gaat om kosten voor kunstmelk, krachtvoer en ki, vergoedingen voor arbeid, huisvesting en ruwvoer meegerekend. Door het aanhouden van minder jongvee spaart de veehouder geld. Verlagen van het vervangingspercentage van de veestapel kan door de gezondheid van het vee te verbeteren. Het vervroegen van de af-

kalfleeftijd van vaarsen draagt daar aan bij. Dat vraagt om een hoge jeugdgroei.

Uit de proef blijkt dat een goede pensontwikkeling in de eerste drie levensmaanden van een kalf doorslaggevend is voor de groei. Op 15 juni 2010 publiceerde *Boerderij* de resultaten van de eerste drie maanden, nu dus de stand van zaken na zeseenhalf maand.

Op 27 april en op 5 augustus is de pensontwikkeling van kalveren die verschillend zijn gevoerd, in het slachthuis beoordeeld. Groep 1 kreeg de eerste drie maanden alleen Ruwvoerbrok, groep 2 alleen Follow up-brok. Elke groep telde 16 kalveren. In een vervolg kregen twee kalveren uit beide groepen van drie tot zeseenhalf maand onbeperkt Follow Up-brok met hooi. Ruwvoerbrok is ontwikkeld om onbeperkt te voeren aan kalveren tot drie maanden. Daarnaast krijgen de dieren alleen water, met eventueel wat hooi. De specifieke samenstelling van het duurdere Ruwvoerbrok is gericht op een goede pensontwikkeling.

De kalveren die de eerste drie maanden alleen Ruwvoerbrok vraten, hadden een betere pensontwikkeling. Er zaten meer papillen op de penswand. Dat gaf een betere voerbenutting en meer groei. Ze ble-

ken 5,2 kilo zwaarder dan de kalveren in groep 2, die alleen Follow Up-brok kregen.

Vervolg voerproef

„Met het vervolg van onze voerproef wilden we antwoord op de vraag of een pens zich kan herstellen als deze minder goed is ontwikkeld in de eerste drie maanden. Ook wilden we weten of een pens slechter kan worden als deze in het begin goed is ontwikkeld en waren we nieuwsgierig naar de gewichtsonwikkeling van beide groepen”, vertelt Bouwers.

In de tweede fase van de proef zijn vier kalveren (twee uit groep één en twee uit groep twee) gevolgd. Ze zijn op een leeftijd van zeseenhalf maand geslacht. Bouwers: „Op het oog zag je al dat de

FOTO S. RONALD HISSINK

Een kalf dat Ruwvoerbrok krijgt, heeft een betere pens. Daardoor vreet en groeit het meer en kan het als vaars eerder afkalven.

Voorsprong penskwaliteit blijft

Een eenmaal aangelegde grote hoeveelheid penspapillen blijft behouden, ook als een dier ouder wordt. De foto's hiernaast laten dat goed zien. Op de linkerfoto de hogere dichtheid van penspapillen van het 'Ruwvoerbrok-kalf'. Op de foto rechts het Follow Up-kalf met minder papillen. De voorsprong blijft behouden.

Penswanden op drie maanden leeftijd.

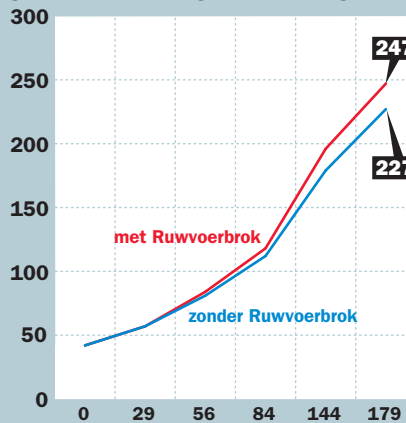

Penswanden op zeseenhalf maand leeftijd.

Met Ruwvoerbrok 20 kilo extra

gewichtsonwikkeling kalveren, in kg

bron: Alpuro Breeding

Het voeren van Ruwvoerbrok in de eerste drie maanden verhoogt de groei van een kalf. Op een leeftijd van 98 dagen is een kalf dat Ruwvoerbrok kreeg 5,2 kilo zwaarder dan een kalf dat Follow Up-brok kreeg. Op zeseenhalf maand leeftijd is het gewichtsverschil nog groter.

dieren die de eerste drie maanden Ruwvoerbrok hadden gehad, zwaarder waren dan de kalveren die zeseenhalf maand uitsluitend Follow Up-brok kregen. De twee kalveren die uitsluitend Follow Up-brok kregen, hadden allebei last van wat dunne mest. Een minder goed ontwikkelde pens is blijkbaar eerder van streek.”

Op een leeftijd van 98 dagen waren de kalveren in de Ruwvoerbrok-groep gemiddeld 20 kilo zwaarder dan de dieren in groep twee. „De penswanden van beide groepen zijn goed doorontwikkeld. De penswand van het kalf dat in de eerste drie maanden minder goed is ontwikkeld, herstelt zich in de drie maanden erna echter niet. De dichtheid van het aantal papillen neemt niet toe. Dat heeft blijvend negatieve gevolgen voor de voerbenutting en groei.”

Op een leeftijd van zeseenhalf maand vergrootten de kalveren die Ruwvoerbrok kregen hun groeivoorsprong (*gra-*

fiek). „Ze hebben meer papillen per vierkante centimeter pens, ook zijn ze langer en breder. Daardoor is het totale pensoppervlak drie keer groter dan dat van de kalveren die geen Ruwvoerbrok hebben gehad. Dat vergroot de voerbenutting en groei flink.” Als de groeicurves van beide groepen kalveren worden doorgetrokken, kunnen kalveren opgefokt op Ruwvoerbrok eerder worden geïnsemineerd en kalven ze af op 20 maanden. Dat is drie maanden eerder dan groep twee.

Efficiëntere melkproductie

Het verlagen van de afkalfleeftijd van vaarzen van 23 naar 20 maanden scheelt drie maanden voeren. „Dat alleen al bespaart €135 per dier. Ook gaan vaarzen drie maanden eerder melkopbrengst genereren en je hebt minder vaarzen nodig”, zegt Bouwers. „Een dier met een goed ontwikkelde pens is minder vatbaar voor ziektes en heeft minder last van

pensverzuring.” Kalveren tot zeseenhalf maand met een goede pens groeien harder, omdat ze door een drie keer groter pensoppervlak het voer beter benutten. „Het lijkt logisch dat deze dieren later als melkkoe daardoor efficiënter melk gaan produceren. Kalveren die geen goede opfok hebben gehad, hebben in de eerste en tweede lactatie duidelijk minder goede melklijsten.”

Bouwers is benieuwd naar de groei en ontwikkeling van kalveren die zijn grootgebracht met Ruwvoerbrok. „Vaarzen zo jong mogelijk laten afkalven is geen doel op zich. Het gaat er om dat koeien lang meegaan en een hoge levensproductie realiseren. Op melkveebedrijven waar vaarzen op 26 à 27 maanden afkalven, is met goede jongveeopfok nog veel rendement te halen. Interessant, zeker bij stijgende voerkosten”, besluit Bouwers.

Janet Beekman

Betere pens, eerder een kalf

Een betere ontwikkelde pens leidt tot een betere benutting van het voer. Dat geeft weer een behoorlijk betere groei, waardoor de vaarzen eerder kunnen worden geïnsemineerd. Daardoor kunnen ze op 20 maanden afkalven. Dat is drie maanden eerder dan kalveren die zonder Ruwvoerbrok zijn grootgebracht.

Minder ontwikkelde penswand op 6,5 maand.

Penswand die veel beter is ontwikkeld.